

**VILNIAUS ARKIVYSKUPIJOS CARITAS
MOTINOS IR VAIKO NAMŲ GYVENTOJŲ
ĮTRAUKIMO Į INDIVIDUALAUS PLANAVIMO PROCESĄ PROCEDŪROS**

Pasirengimas individualaus plano kūrimui

Siekiant sudaryti tinkamas sąlygas Vilniaus arkivyskupijos *Caritas* Motinos ir vaiko namų (toliau – MVN) gyventojoms įsitraukti sudarant jų individualius pagalbos planus yra skiriamas 2-3 sav. pasiruošimo laikas, per šį laiką:

1) Gyventojos, apsigyvendamos MVN-e, pildo prašymą dėl paslaugų suteikimo, nurodydamos pageidaujamą pagalbos pobūdį;

2) Gyventojos pildo Lūkesčių anketą (nurodydamos, kokie yra jų pagrindiniai tikslai gyvenant MVN, ką gebėtų atlikti pačios bei kokia pagalba joms reikalinga);

3) Ne mažiau nei vieną kartą (pagal poreikį, ir daugiau) iki individualaus plano sudarymo gyventojos susitinka su MVN specialistais (soc. darbuotoju, psichologu) tam, kad įgalinti asmenį atsiskleisti ir ramiai apgalvoti tolesnius savo planus. Susitikimai vykdomi tiek formalių, tiek neformalių konsultacijų metu (atitinkant gyventojos poreikius). Susitikimų metu siekiama:

- susipažinti, išklaudyti, užmegzti kontaktą ir kurti saugų santykį su gyventojomis;
- palaikyti gyventojas krizinėje situacijoje, leisti nurimti ir įsikurti, apsiprasti;
- aptarti esamą šeimos situaciją, problemas, lūkesčius bei poreikius;
- skirti laiko gyventojoms ramiai apgalvoti savo situaciją, pasitarti ir apsispręsti dėl tolesnių tikslų;
- pristatyti organizaciją ir MVN bendruomenę, vertybes, tikslus, misiją ir viziją, veiklas, veikimo ir pagalbos būdus/galimybes/trukmę;
- aptarti MVN Vidaus tvarkos taisykles, Etikos kodeksą, MVN gyventojų teisių chartiją, Sveikatos ir saugos reikalavimus ir kt.;
- stebėti gyventojos (ir jos mažamečių vaikų) stipriąsias ir silpnąsias puses, savarankiškumo, socialinius, tėvystės, higienos-savitvarkos įgūdžius ar jų stoką;
- įvertinti gyventojų psichologinę būklę, gebėjimus, pagalbos šeimai poreikį įvairiose jos gyvenimo srityse;
- jei reikalinga/aktualu, į pagalbos šeimai procesą įtraukti savanorius (atsiklausiant gyventojos nuomonės);
- aptarti individualaus plano sudarymo poreikį ir naudą gyventojai;
- informuoti, kad gyventojai apsisprendus visi kartu sudarysime individualų/šeimos pagalbos planą.

Individualaus plano rengimas

Individualus planas su gyventoją sutariamas parengti ne vėliau nei per 1 mėn. nuo šeimos apsigyvenimo MVN (nebent tam trukdytų objektyvios aplinkybės, pvz. šeimos nariai gydytūsi

ligoninėje, sanatorijoje, rehabilitacijoje ar kt.). Pirmiausia, gyventojos individualus planas aptariamas dalyvaujant gyventojai ir bent dviem su ja dirbantiems MVN specialistams. Vėliau planas aptariamas ir surašomas atvejo vadybos posėdžio metu dalyvaujant gyventojai, MVN atstovaujančiam darbuotojui ir kitiems su šeima dirbantiems specialistams (šeimos atvejo vadybininkui, VTAS specialistui ir kt.)

Sudarant individualų pagalbos planą klausiama ir raštu fiksuojama gyventojos nuomonė apie jai svarbius tikslus. Individualiame plane aprėpiamos įvairios gyventojai (ir jos vaikams) svarbios gyvenimo sritys. Individualaus plano sudarymo metu su gyventoja aptariama ir raštu fiksuojama:

- gyventojos tikslai ir uždaviniai jiems įgyvendinti
- gyventojos motyvacija siekti įvardintų tikslų
- gyventojos savarankiškumas, turimi gebėjimai, įgūdžiai, patirtis ir galimybės
- savarankiškai planuojami įgyvendinti gyventojos tikslai
- kokiais konkrečiais veiksmais/būdais/metodais/priemonėmis gyventoja išsipareigoja įgyvendinti įvardintus tikslus, vykdyti nusimatytus uždavinius
- gyventojos silpnosios vietos, sunkumai bei kliūtys, galintys sutrukdyti vykdyti užsibrėžtus uždavinius
- tikslai, kuriems pasiekti gyventojai reikalinga pagalba
- kokia pagalba, gyventojos manymu, jai reikalinga įvardintiems tikslams pasiekti, kas ją gali (jei gali) suteikti
- kokiais konkrečiais veiksmais/būdais/metodais/priemonėmis sutariama bendradarbiauti ir gyventojai teikti pagalbą siekiant įsivardintų tikslų
- ar reikalinga ir gyventojai priimtina savanorių pagalba (įvardinant galimybes bei tariantis apie šeimos poreikius)
- visų, dalyvaujančių individualaus gyventojos plano sudaryme ir vykdyme, išsipareigojimai ir atsakomybės
- sutarti gyventojos individualaus plano uždavinių vykdymo terminai
- individualaus plano uždavinių (ne)įvykdymo nauda, žala ir pasekmės gyventojai (ir kartu gyvenantiems vaikams)
- individualaus plano peržiūrėjimo periodiškumas.

Individualaus plano vykdymas ir peržiūra

Už individualaus plano vykdymą pirmiausiai yra atsakinga pati gyventoja.

Siekiant motyvuoti ir įgalinti gyventoją vykdyti savo suplanuotus tikslus vyksta periodiniai (ne rečiau nei kartą per savaitę) susitikimai/konsultacijos su MVN specialistais (soc. darbuotojais, psichologu). Jų metu:

- nuolat aptariami pokyčiai gyventojos (ir jos drauge gyvenančių vaikų) kasdieniame gyvenime;
- gyventojai teikiamas palaikymas, skatinama motyvacija vykdyti nusimatytus uždavinius ir siekti savo tikslų;
- sutariama/peržiūrima kaip reikiama pagalba gyventojai gali būti suteikiama formalių ir neformalių konsultacijų, užsiėmimų, tarpininkavimo, palydėjimo, praktinės pagalbos metu, suplanuojami atitinkami susitikimai;
- jei taip sutariama, drauge su pagalbą teikiančiu specialistu gyventoja gali įvykdyti dalį individualaus plano uždavinių (pvz. paskambinti, užsiregistruoti, užpildyti ir/ar išsiųsti dokumentus, el. laiškus, peržiūrėti darbo, būsto nuomos skelbimus ir pan.);
- su specialisto pagalba gyventoja mokosi reikiamų jai (šeimai) įgūdžių;

- drauge vertinama, kaip gyventojai sekasi vykdyti savo individualų planą - peržvelgiami individualaus plano uždaviniai ir tikslai, įvardinami pasiekti ar iš dalies pasiekti tikslai, patiriami sunkumai/kliūtys/pokyčiai ties uždaviniais, kuriuos vykdyti sekasi sunkiau bei kaip juos įveikti;
- teiraujamosi, ar gyventojos prioritetuose, tiksluose esama pasikeitimų - jie fiksuojami individualaus plano peržiūrai;
- įvardinami ir pažymimi gyventojos jau įvykdyti uždaviniai/pasiekti tikslai;
- vertinamas gyventojos ir MVN specialistų (savanorių) bendradarbiavimas.

Periodiškai, kas 6 mėnesiai arba anksčiau (keičiantis gyventojos/šeimos poreikiams, situacijai ir/ar tikslams) yra organizuojami šeimos situacijos ir plano aptarimai, dalyvaujant gyventojai ir platesniam specialistų, dirbančių su šeima, ratui (šeimos atvejo vadybininkui, VTAS specialistui ir kt.)

Baigiantis pagalbos šeimai teikimui organizuojama baigiamoji individualaus plano vykdymo peržiūra ir įvertinimas.

Individualaus plano vertinimas

Individualų planą gyventojos vertina jo kūrimo, vykdymo bei darbo su šeima pabaigos etapais.

- Sudarant individualų planą drauge su šeima yra teiraujamosi bei registruojama gyventojos nuomonė apie jos pačios individualų planą. Individualus planas (ar jo dalys) gali būti koreguojamos atitinkamai gyventojos išsakytai nuomonei (įtraukiant gyventojai svarbias sritis ar jų atsisakant).
- Individualaus plano vykdymo metu gyventojai periodiškai (ne rečiau nei kartą per savaitę) susitinkant su drauge dirbančiais specialistais (soc.darbuotojais, psichologu, savanoriais) yra nuolat teiraujamosi ir aptariama individualaus plano aktualumas, įvardinami poreikiai toliau laikytis sutarto plano ar jį atitinkamai keisti, papildyti, eliminuoti neaktualius tikslus.
- Darbui su šeima artėjant į pabaigą (arba darbui su šeima pasibaigus) periodinių susitikimų su gyventoja metu (arba organizuojant specialius baigiamuosius aptarimo/į(si)vertinimo susitikimus) teiraujamosi gyventojos nuomonės ir drauge aptariama individualaus plano efektyvumas, tikslų įgyvendinimo sėkmės ir nesėkmės, gyventojos prioritetai. Gyventojos prašoma apmąstyti ir įvertinti visą gyvenimo MVN laikotarpį, pasiektus asmeninius tikslus, patirtus sunkumus, suteiktos pagalbos poreikį, efektyvumą ir išsakyti patirtus nesklaidumus, kritiką.

Jei pagalbos šeimai teikimas nutrūksta staiga (pvz. gyventojai neplanuotai išvykus ir nebesugrįžtant) ir nėra įmanoma susisiekti ir bendrauti su šeima, individualaus plano vertinimas atliekamas susirinkus su šeima dirbusiems specialistams. Specialistai susirinkimo metu išsako tiek savo nuomonę apie individualų planą, jo įgyvendinimą, (ne)pasiektus tikslus, tiek iki tol išsakytą ir žinomą gyventojos požiūrį į individualaus plano vykdymą, aktualumą. Komandoje siekiama kiek įmanoma tiksliau įvardinti darbo su šeima sėkmes ir nesėkmes, įvertinti pagalbos teikimo naudą/stoką, tikslingumą, aktualumą, sunkumus ir/ar klaidas.

Jei su šeima dirba savanoriai, sudarant, vykdant ir/ar vertinant individualų planą yra apklausiami ir jų nuomonė apie pagalbos šeimai poreikį ir galimybes bei teikiamos pagalbos efektyvumą gyventojai (ir kartu gyvenantiems šeimos nariams).

Pasibaigus darbui su šeima yra organizuojamas ir specialistų susirinkimas skirtas darbui su šeima aptarti. Įvertinus ir įvardinus darbo su šeima rezultatus (tiek sėkmes, tiek nesėkmes, tiek iškilusius naujus tikslus/sritis/problemas) raštu fiksuojamos išvados bei tolesnės rekomendacijos (jei reikalinga) darbui su šeima ir siunčiama atsakingam savivaldybės atvejo vadybininkui.

